

09.00 Ontvangst

10.00 Opening door dagvoorzitter Joost Hoebink

10.10 Complexe gedragsmatige gevolgen

Meer informatie volgt

10.40 Wie ben ik nog na een NAH? Het verwerkingsproces

Manu Keirse, klinisch psycholoog

Rouw (zonder dood) en verdriet zijn als een vingerafdruk: herkenbaar en toch verschillend. Tijdens deze presentatie gaat Manu Keirse in op problematiek rondom rouw en verdriet en het verwerkingsproces na niet-aangeboren hersenletsel

11.30 Koffie- en theepauze

12.00 Workshopronde 1

1. Hoezo; communicatie?

Een NAH heeft een enorme impact op het leven van de patiënt en naasten. Moeilijk hierbij kan zijn dat de communicatie door en met de patiënt ook verandert. Wat zijn de invloeden van cognitieve en gedragsmatige veranderingen op de communicatie? Hoe kun je hier mee omgaan? In deze workshop staan we stil bij de factoren die van invloed zijn op communicatie, in de brede zin van het woord, maar natuurlijk bij NAH in het bijzonder. Er zal mogelijkheid zijn tot het uitwisselen van ervaringen en het bespreken van praktische voorbeelden. Niels Farenhorst, klinisch psycholoog, neuropsycholoog en psychotherapeut, Röpcke-Zweers Ziekenhuis, Hardenberg, docent bij diverse instellingen.

2. Omgaan met Vermoeidheid

In deze workshop krijg je aan de hand van casussen inzicht in de verschillende manieren waarop vermoeidheid zich bij mensen met NAH kan uiten. Je leert signalen beter te herkennen, ook bij patiënten die zelf vermoeidheid onvoldoende opmerken. Vermoeidheid wordt primair door hersenletsel veroorzaakt, maar wordt vaak versterkt doordat er niet adequaat mee omgegaan wordt. Hoe kan je in je werk ervoor zorgen dat je rekening houdt met vermoeidheid bij een patiënt? Wat kan je doen als een patiënt te inactief is of juist te veel doet?

Carly Betting GZ-psycholoog en neuropsycholoog, Klimmendaal Revalidatiespecialisten.

3. Wat kan muziek betekenen?

Tijdens de workshop laat Linda zien hoe muziektherapie werkt bij mensen met NAH. Ze presenteert voorbeelden uit haar eigen praktijk en laat zien wat muziek doet voor verschillende klachten en ziektebeelden van cliënten. Deelnemers kunnen ervaren wat muziek met hun eigen brein kan doen. Tevens krijgen zij handvatten hoe zij muziek kunnen inzetten op de werkvloer. NAH staat gelijk aan verlies. Verlies van functies, van identiteit, van relaties, van werk, van het gevoel van nut te zijn. Verlies op alle vlakken van het leven. Muziek helpt bij het verwerken van dit verlies en helpt bij de opbouw van een nieuwe levensvulling. Muziek motiveert en stimuleert. Bij (het opnieuw leren) spreken, bij herinneren, bij het vergroten van weerbaarheid, bij het oppakken van activiteiten, bij het verstevigen van identiteit en het verankeren van een positief zelfbeeld. In de workshop laat Linda zien hoe muziek hoop en kracht geeft aan mensen die hebben ervaren dat het leven ineens compleet voorgoed kan veranderen.

Linda van der Linden, muziektherapeut, Muzis Muziektherapie

4. Ethische afwegingen en besluitvorming

Wat zijn de ethische redenen om patiënten met NAH te behandelen? En welke redenen zijn er om niet te behandelen, een behandelbeperking in te stellen of de ingezette behandeling te staken? Hoe zeker zijn we van de prognose? Een arts geeft bij je aan dat de patiënt niet meer te helpen is en de behandeling te willen staken. Hoe laat je je als verpleegkundige vervolgens niet bevooroordeeld je werk doen? Of wat te doen als je als verpleegkundige twijfelt over de ingezette behandeling? Leer bescheiden te worden in jouw oordeel. De valkuilen, de beperkingen, de aannames, de vooronderstellingen, de self-fulfilling prophecies: ze komen allemaal ter sprake. Deze workshop zal je verbijsteren en aan het denken zetten, door verdieping in het psychologische proces.

Erwin Kompanje, klinisch ethicus, Erasmus MC

5. Jongeren en kinderen met NAH

Meer info volgt

Jos Berends, gedragsdeskundige NAH / Hoofdbehandelaar Hersenz, Supervisor & Professionele coach LVSC / Docent HAN, Coördinator netwerken Stichting NAH Gelderland

6. Na een NAH, hoe beweeg je dan?

In deze interactieve workshop staat bewegen centraal, we richten ons op het 'lichamelijk' vermogen. Wat je vraagt aan mensen met een NAH kan heel lastig uit te voeren zijn, al bij een vraag als "graag even blijven staan" of "het rechterbeen omhoog doen" kunnen er problemen ontstaan. Voor iemand met NAH is het heel lastig deze linken te leggen. Jij kunt hier een belangrijke rol in spelen, in deze workshop leer je hoe je dat kunt doen.

Jan van de Rakt, fysiotherapeut gespecialiseerd in neurologische aandoeningen, verpleeghuis Waelwick

13.00 Lunchpauze

14.00 Workshopronde 2

15.00 Pauze

15.50 Brainwise: kwetsbaarheid aan de hersenen

Tijdens deze zeer inspirerende openingspresentatie word je meegenomen in de anatomie van de hersenen, waarin de kwetsbaarheid van het brein naar voren komt.

Prof. Dr. Erik Scherder – Hoogleraar klinische neuropsychologie

16.50 Afsluiting

17.00 Einde